

ICF-toimintakyvyn arviointi (13-17-vuotias)

Päivämäärä: 7.4.2026

Ikäryhmä: 13-17-vuotias

Kirjaajan rooli: ohjaaja

Tämä lomake on laadittu Maailman terveysjärjestön (WHO) julkaisemaan ICF-luokitukseen perustuen. ICF on toimintakyvyn, toimintarajoitteiden ja terveyden kansainvälinen luokitus. (Lue lisää: thl.fi)

Toimintakyvyn arviointi ICF-viitekehyksessä auttaa ymmärtämään lapsen vahvuuksia ja haasteita kokonaisvaltaisesti.

ICF-lomakkeen täyttää yleensä ammattilainen yhdessä huoltajan kanssa tai ammattilainen yksin huoltajan luvalla. Huoltaja voi täyttää lomakkeen myös itsenäisesti täydentämään ammattilaisten arviointeja.

0 ikätasoinen

1 tarvitsee harjoittelua

2 tarvitsee tukea

3 merkittävä vaikeus

4 vaikea ongelma

TUKIMITTARI

39

Kohtalainen ongelma

/ 100

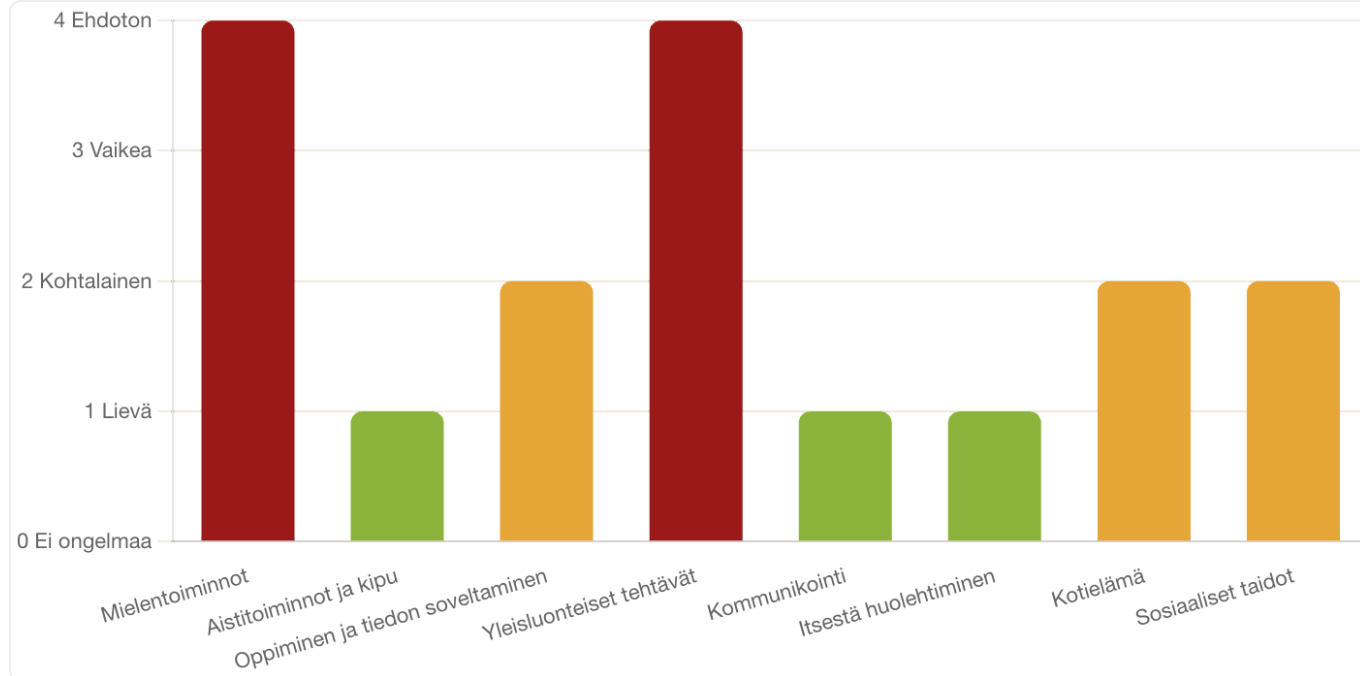
0 = täysi toimintakyky, 100 = täysi toimintarajoite

Tukimittari on Lapsilinkin oma suuntaa antava työkalu, joka hyödyntää ICF-luokitusta. Se ei ole WHO:n virallinen mittari eikä korvaa ammattilaisen arviota.

TOIMINTAKYKYPROFIILI

Pääluokkakohtaiset haasteet (korkein tarkenne):

Mielentoiminnot (PL1)	4 / 4
Aistitoiminnot ja kipu (PL2)	1 / 4
Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)	2 / 4
Yleisluonteiset tehtävät (PL2)	4 / 4
Kommunikointi (PL3)	1 / 4
Itsestä huolehtiminen (PL5)	1 / 4
Kotielämä (PL6)	2 / 4
Sosiaaliset taidot (PL7)	2 / 4

TOIMINTAKYVYN KUVAUS

Kehon toiminnot

Mielentoiminnot (PL1)

		0	1	2	3	4
b110	Kokonaisvaltaiset mielentoiminnot	☐	☐	☐	☒	☐
b140	Tarkkaavuustoiminnot	☐	☐	☐	☐	☒
b144	Muistitoiminnot	☐	☐	☒	☐	☐
b152	Tunne-elämän toiminnot	☐	☐	☐	☐	☒
b164	Korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot	☐	☐	☒	☐	☐

Aistitoiminnot ja kipu (PL2)

		0	1	2	3	4
b2	Aistimuksiin reagointi	☐	☒	☐	☐	☐

Suoritukset ja taidot

Oppiminen ja tiedon soveltaminen (PL1)

		0	1	2	3	4
d170	Kirjoittaminen	☐	☐	☒	☐	☐

Yleisluonteiset tehtävät (PL2)

		0	1	2	3	4
d220	Useiden tehtävien tekeminen	☐	☐	☐	☒	☐
d2203	Useiden tehtävien tekeminen ryhmässä	☐	☐	☐	☐	☒
d230	Päivittäin toistuvien tehtävien suorittaminen	☐	☐	☐	☒	☐

Kommunikointi (PL3)

0 1 2 3 4

d350

Keskustelu

Itsestä huolehtiminen (PL5)

01234

d520

Kehon osien hoitaminen

Osallistuminen

Kotielämä (PL6)

01234

d660

Muiden henkilöiden avustaminen

Sosiaaliset taidot (PL7)

01234

d720

Henkilöiden välinen vuorovaikutus

YMPÄRISTÖTEKIJÄT

Edistävät tekijät (helpottajat)

+4

e1101

Lääkkeet

Lääkehoidolla suuri positiivinen vaikutus

+1

e130

Opetustuotteet

Strukturoidut oppitunnit erityisluokalla

+4

e310

Lähiperhe

Oma perhe tukee paljon

+4

e325

Ikätoverit / kaverit / ryhmä

Kaverit tärkeitä ja tuo iloa elämään

+2

e575

Yleinen sosiaalinen tuki

Nuori kokee saaneensa tarpeeksi sosiaalista tukea

Rajoittavat tekijät (esteet)

-2

e150

Sisä- ja ulkotilat, rakennussuunnittelu

Haasteita päästä rauhalliseen tilaan koulussa

-3

e360

Koulun työntekijät

Nuori kokee että koulun aikuiset eivät pidä hänestä ja kohtelevat epätasa-arvoisesti

-3

e455

Henkilökunnan asenteet

Nuori kokee että koulun aikuiset eivät pidä hänestä ja kohtelevat epätasa-arvoisesti ja asenteellisesti

SANALLISET KUVAUKSET

b110 Kokonaisvaltaiset mielentoiminnot

Kokonaisvaltaisen mielentoiminnon haasteet näyttäytyvät erittäin nopeana tunneraktioiden vaihteluna. Tähän ei kuitenkaan liity väkivaltaisuutta. Nuori pääsee tunnetiloistaan kuitenkin nopeasti yli.

b140 Tarkkaavuustoiminnot

Nuorella erityisen haastavaa kohdentaa tarkkaavuutta tilanteen vaatiman ajanjakson ajaksi. Hankala keskittyä kun ympärillä on häiritseviä tekijöitä. Huomion saamiseksi tarvitaan apuvälineitä mm. vastamelukuulokkeet.

b144 Muistitoiminnot

Muisti toimii hyvin epätasaisella kykyprofiililla. mm. muistaa hyvin opetellut asiat koulussa mutta esim. yhteisesti sovittujen sääntöjen noudattaminen ja niiden muistiin palauttaminen erittäin haastavaa.

b152 Tunne-elämän toiminnot

Vuorovaikutustilanteessa nuoren hankala kontrolloida kielellistä aggressiivisuuttaan. Itsesäätelyn haasteita paljon.

b164 Korkeatasoiset kognitiiviset toiminnot

Toiminnanohjauksessa haasteita jonkin verran.

b2 Aistimuksiin reagointi

Kovat äänet ovat nuorelle selvästi hankalia sietää.

d170 Kirjoittaminen

Hienomotoriikan haasteet kirjoittamisessa.

d220 Useiden tehtävien tekeminen

Nuori kykenee aloittamaan monta tehtävää samanaikaisesti mutta niiden loppuunsaattaminen itsenäisesti lähes mahdotonta.

d2203 Useiden tehtävien tekeminen ryhmässä

Nuori ei pysty tekemään ryhmitöitä

d230 Päivittäin toistuvien tehtävien suorittaminen

Nuori ei aamuisin (ennen lääkkeen vaikutusta) kykene hoitamaan aamiasen laittoa itselleen. Jättää aamiaisen syömättä jos aikuinen ei valvo.

d350 Keskustelu

Nuori osaa keskustella ennalta tuttujen ihmisten kanssa. Tuntemattomien kanssa haasteeksi muodostuu keskustelun aloittaminen perusnormien mukaisesti

d520 Kehon osien hoitaminen

Nuori peseytyy useasti mutta ajoittain unohtuu pesuaineiden kuten shampoon käyttö.

d660 Muiden henkilöiden avustaminen

Heikosti auttaa kotitöissä. Välttelee niitä.

d720 Henkilöiden välinen vuorovaikutus

Sosiaaliset säännöt vuorovaikutuksessa hukassa.

KÄYTÖSSÄ OLEVAT TUKITOIMET

Erityisentuenpääätös koulussa, pienluokkapaikka. Säännölliset psykiatrin tapaamiset sekä lääkehoito.

SUUNNITELMA

Vaihe 1 — Tuen tarpeen kuvaus

Lapsen/nuoren näkökulma: Nuori kokee, että hän tarvitsee tunnetaitojen harjoittelua.

Huoltajan näkökulma: Huoltaja on huolissaan koulunkäynnin etenemisestä.

Ammattilaisen näkökulma: Ammattilainen näkee, että nuori tarvitsee jatkuvaa aikuisen ohjausta. Pohtii, miten nuori pärjää, kun nuori palaa sijoituksesta tavalliseen arkeen. Nyt on hyviä ympäristötekijöitä, mutta miten nuori pysyy toimintakykyisenä, kun hän alkaa toimia itsenäisesti.

TOIMINTASUUNNITELMA 13-17-VUOTIAALLE NUORELLE

KIIREELLISIMMÄT TUKITOIMET (Tarkenne 4 - vaikea)

Tarkkaavuuden ja keskittymisen tuki (b140: 4)

Aloitetaan heti vastamelukuulokkeiden järjestäminen kaikkiin oppimistilanteisiin. Sovitaan opettajan kanssa hiljainen työpiste luokan takana tai erillisessä tilassa. Pilkotaan tehtävät 10-15 minuutin jaksoihin ajastimella. Käytetään "nyt-seuraavaksi" -kortteja siirtymien helpottamiseksi. Laaditaan visuaalinen päiväaikataulu jokaiseen koulupäivään.

Itsesäätelyn ja kielellisen aggression hallinta (b152: 4)

Luodaan kiireellisesti "kriisisuunnitelma": tunnistetaan varoitusmerkit (kiristynvä ääni, nopeutuva puhe), sovitaan poistumisvihje opettajan kanssa ja määritetään rauhoittumispaikka. Harjoitellaan päivittäin 5 minuuttia syvähengitystekniikkaa ja itsepuhelua: "Lasken kymmeneen ennen kuin vastaan". Tehdään taskukortti tauon pyytämiseen: "Tarvitsen 5 minuuttia aikaa rauhoittua".

Ryhmätöiden korvaaminen (d2203: 4)

Neuvotellaan koulun kanssa vaihtoehtoisia tehtävämuotoja: pariryhmä luotetun kaverin kanssa tai itsenäinen projektityö samasta aiheesta. Jos ryhmätyö on välttämätön, määritetään selkeä rooli (esim. kirjaaja) ja rajataan aika 15-20 minuuttiin.

TÄRKEÄT TUKITOIMET (Tarkenne 3 - merkittävä)

Tehtävien loppuunsaattaminen (d220: 3)

Otetaan käyttöön "kolmen tehtävän sääntö": valitaan päivittäin maksimissaan kolme tärkeintä tehtävää ja merkitään ne näkyvään listaan. Käytetään "90% valmis on valmis" -periaatetta perfektionismin vähentämiseksi. Sovitaan opettajan kanssa välitarkistuspisteet pitkissä tehtävissä.

Aamurutiinien tukeminen (d230: 3)

Luodaan visuaalinen aamurutiini kuvakortteina keittiöön. Valmistellaan aamiaisvälineet edellisenä iltana näkyville. Asetetaan useampi herätys 10 minuutin välein ja lisätään muistutus aamiaisen syömisestä puhelimeen.

Mielentoimintojen tasaaminen (b110: 3)

Harjoitellaan tunnistusmittaria tunteille asteikolla 1-10. Opetellaan "tunnemyrskyn" rauhoittumiskeinoja: kuulokkeet + lempibiisi, kylmä vesi ranteisiin, 10 hidasta hengitystä. Sovitaan aikuisen kanssa päivittäinen "tunnetarkistus" koulupäivän jälkeen.

KOHTALAISET TUKITOIMET (Tarkenne 2)

Muistituen kehittäminen (b144: 2)

Otetaan käyttöön digitaalinen kalenteri hälytyksineen henkilökohtaisille sovituille asioille. Luodaan visuaaliset muistutuslappuset kotiin ja kouluun tärkeimmistä säännöistä. Harjoitellaan "toistosääntöä": tärkeät asiat sanotaan ääneen takaisin.

Kotitöiden motivointi (d660: 2)

Valitaan 1-2 mieleistä kotityötä (esim. pyykkien taittaminen musiikin kanssa). Sovitaan viikkoaikataulu ja pieni palkitseminen suoritetuista tehtävistä. Tehdään kotitöistä lyhyitä 15-20 minuutin sessioita.

Sosiaalisten normien harjoittelu (d720: 2)

Harjoitellaan viikoittain 2-3 perusvuorovaikutustilannetta: tervehtiminen, kohtelias pyyntö ja keskustelun lopettaminen. Käytetään roolipelejä tai videoharjoituksia turvallisessa ympäristössä.

LIEVÄT TUKITOIMET (Tarkenne 1)

Keskustelutaitojen hiominen (d350: 1)

Harjoitellaan muutamia avauslauseita uusiin ihmisiin: "Hei, olen [nimi]. Kiva tutustua." Rohkaistaan osallistumaan pienryhmäkeskusteluihin ensin tuttujen ihmisten kanssa.

Hygieniarutiinien tarkistaminen (d520: 1)

Lisätään suihkuun muistituslista: shampoo, saippua, huuhtelu. Asetetaan puhelimeen viikoittainen muistutus hiusten pesusta.

Ääniherkkyys (b2: 1)

Varmistetaan että vastamelukuulokkeet ovat aina saatavilla. Sovitaan etukäteen meluisista tilanteista ja niistä poistumisesta.

KOULUYHTEISYÖ JA YMPÄRISTÖN MUOKKAUS

Positiivisen ilmapiirin luominen

Keskustellaan rehtorin ja opettajien kanssa nuoren kokemuksista epätasa-arvoisesta kohtelusta. Sovitaan selkeät, yhdenmukaiset toimintatavat kaikille opettajille. Lisätään myönteistä palautetta ja vahvuuksien esiin nostamista.

Rauhallisen tilan järjestäminen

Etsitään koulussa pysyvä hiljainen tila, jonne nuori voi vetäytyä kuormittuessaan. Varustetaan tila vastamelukuulokkeilla ja rentoutumisvälineillä.

Lääkehoidon optimointi

Pidetään yhteyttä lääkäriin aamujen hankaluuksista - mahdollisesti ajoituksen säätö tai annostelun tarkistus.

SEURANTA JA ARVIOINTI

Arvioidaan tukitoimien vaikuttavuutta kahden viikon välein. Pidetään lyhyttä päiväkirjaa onnistumisista ja haasteista. Sovitaan kuukausittaiset arviointi- ja säätöpalaverit koulun ja kodin kesken. Tavoitteena on nuoren toimintakyvyn parantaminen ja koulussa viihtymisen lisääminen asteittain.

☒ Vastuuhenkilöt on sovittu Aikataulu: Seuraava arviointi kolmen kuukauden kuluttua.

Vaihe 3 — Vaikuttavuuden arviointi

Tukitoimia toteutetaan suunnitelman mukaan. Vaikuttavuutta arvioidaan kolmen kuukauden välein toteuttamalla uusi ICF-arviointi.

